

РЕШЕНИЕ

№ 5534

гр. София, 05.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 26 състав, в публично заседание на 15.11.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Шишкова

при участието на секретаря Веселина Григорова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **8834** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр. чл. 1, ал. 1 и ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) и чл. 86, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).

Образувано е по искова молба на Г. С. П. от [населено място],[жк], [жилищен адрес] депозирана чрез процесуалните му представители – адв. С. П. и адв. В. П. против Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР), с която е предявен иск за обезщетение на причинени в периода 08.11.2017 г. – 28.09.2022 г. неимуществени вреди в размер на 3 000 (три хиляди) лева. Претендират се и законните лихви върху обезщетението, считано от 09.03.2018 г. до окончателното му изплащане, както и направените разноски по делото.

В исквата молба се твърди, че в резултат на незаконосъобразното му задържане със Заповед рег. № 338зз-1929 от 08.11.2017 г., издадена от полицейски орган на 07 РУ при СДВР, в периода от 01:40 ч. до 02:40 ч. на 08.11.2017 г., ищецът е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в :

- опозоряването му пред близкия му приятел – свид. М. В., който е станал очевидец на задържането му и на извършената проверка от служителите на полицията в управлявания от него автомобил, собственост на баща му,

- сериозни притеснения и опасения, че ще пропусне предстоящия си полет до Л., с който е трябвало да се прибере при семейството си – жената, с която живее във

фактическо съжителство и малолетното им дете, а и с оглед изпълнение на служебните си задължения,

- засягане на доброто му име пред близките и роднините му – опасенията как биха възприели информацията, че е задържан по подозрение за извършено престъпление, въпреки липсата на обективни предпоставки за това,

- притеснения и стрес за професионалния си авторитет пред чуждестранния работодател, при който е работил, включително и опасения от евентуална загуба на работата, която към този момент се е явявала единствен източник на доходи за неговото семейство,

- сериозно негативно засягане на ценностната му система в относително зряла възраст (36 г.) заради погазване от полицейските органи на личното му достойнство и личните му права – безпричинно предприемане на действия по извършване на оглед в ползвания автомобил, ограничаване на правото му на свободно придвижване, извършеният личен обиск.

Сочи се, че с влязло в сила на 09.03.2018 г. Решение № 743 от 09.02.2018 г., постановено по административно дело 13285/2017 г. по описа на АССГ Заповедта за задържане е отменена като незаконосъобразна.

Ответникът – Столична дирекция на вътрешните работи, чрез процесуалния си представител, в представения писмен отговор оспорва изцяло исковите претенции. Счита същите за неоснователни и недоказани. Излага твърдения за липса на доказателства, че съдебният акт, с който е отменена Заповедта за задържане е влязъл в сила. Застъпва становище за недоказаност и на останалите елементи от фактическия състав на обективната отговорност по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Въз основа на данните за краткия период на задържане, в рамките на 1 час - за времето от 01.40 ч. до 02.40 ч. на 08.11.2017 г. е направен извод за незначително засягане на личните права на ищеца. Изложени са съображения за значително завишен размер на претендираното обезщетение и несъответствието му с принципа за справедливост. Прави се възражение и за прекомерност на адвокатското възнаграждение на процесуалния представител на ищеца. Претендира се присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Процесуалният представител на ищеца – адв. С. П. поддържа исковите претенции и счита, че са доказани както по основание, така и по размер. Моли съда при определяне на размера на обезщетението да вземе предвид показанията на разпитания свидетел – очевидец, данните за професионалната реализация на ищеца във Великобритания – придобиване на втора магистърска степен, полагане на обществено-полезен труд в сфери на дейност, съответни на образователния му ценз.

В съдебното заседание не участва процесуален представител на ответника.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура счита исковите претенции за неоснователни и недоказани. Излага аргументи и за евентуално присъждане на обезщетение в значително по-нисък от претендирания размер.

Административен съд – София – град, Първо отделение, 26 състав, след като обсъди по отделно и в съвкупност приложените към делото доказателства, в контекста на становището на страните, прие за установено от фактическа и правна страна:

От приложените към административно дело 13285/2017 г. по описа на АССГ доказателства, приобщени към настоящото производство по искане на процесуалния представител на ищеца се установява:

Със Заповед за задържане рег. № 338зз-1929 от 08.11.2017 г., издадена от полицейски орган на 07 РУ при СДВР, в периода от 01:40 ч. до 02:40 ч. на 08.11.2017 г., ищецът Г. С. П. е бил задържан, на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от Закона за министерство на вътрешните работи. Като фактическо основание за задържането е посочено „проверка съпричасност за извършено престъпление по чл. 198 от НК във връзка със ЗМ 3382р/1831.“ (л. 17).

В същия ден на 08.11.2017 г. за 06.00 ч. ищецът е имал резервиран самолетен билет на компания „У. Е.“ за полет W6 4301 от С. за Л. (л. 9). Към този момент е бил редовен студент в Университет Роухемптън Център Л. в програма за обучение (редовно) – Бакалавър Бизнес мениджмънт (л. 12 – Уверение, издадено от учебното заведение).

В периода на задържането е извършен личен обиск на ищеца, на основание чл. 80 от ЗМВР, документиран с Протокол, в който е отразено, че не са намерени и иззети вещи (л. 18). Ищецът е дал писмени сведения за пребиваването си през м. август 2017 г. (л. 22).

С решение № 743 от 09.02.2018 г., постановено по адм. дело 13285/2017 г. по описа на АССГ, Заповедта за задържане е отменена като незаконосъобразна. Решението не е обжалвано от страните и е влязло в сила на 09.03.2018 г. (л. 140 - 142).

В показанията на разпитания в настоящото производство свидетел М. В. - приятел на ищеца, очевидец на извършената проверка на лични документи, а и в автомобила, включително и на последващото задържане, се съдържа информация за начина, по който е започнала и извършена проверката от служителите на 07 РУ – СДВР, за състоянието на ищеца, непосредствено след разпореждането да ги придружи с автомобила си до сградата на Районното управление, за последващото му поведение, непосредствено след като е бил освободен и оценката му за случилото се. Съдът кредитира изцяло показанията на свид. В. като обективни, излагащи в хронологична последователност фактическите обстоятелства, включени в предмета на доказване, кореспондиращи и с информацията, съдържаща се в приложените писмени доказателства в адм. дело 13285/2017 г. по описа на АССГ.

Така установените фактически обстоятелства позволяват да се направят следните правни изводи:

Исковата претенция за обезщетение на неимуществени вреди е с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ във вр. чл. 203, ал. 1 и чл. 204, ал. 1 от АПК и е процесуално допустима. Вредите, чието обезщетяване се иска се твърди да са резултат на отменен административен акт. Искът е предявен от активно легитимирана страна – адресат на отменения административен акт, срещу надлежен ответник – Столична дирекция на вътрешните работи, в чиято структура е служител административният орган, издал отменената заповед.

Не са изтекли предвидените в разпоредбите на чл. 110 и чл. 111 б. „в“ от ЗЗД погасителни давностни срокове. Според задължителното тълкуване, дадено с т. 4 на ТР № 3 от 22.04.2005 г. по тълкувателно дело 3/2004 г. на ОСГТК на ВКС, началният момент на погасителната давност при искове за обезщетение за вреди от незаконни актове на администрация е датата на влизане в сила на решението, с което се отменя унищожаван административен акт или приведено към конкретиката на настоящия казус – 09.03.2018 г. (исковата молба е депозирана на 28.09.2022 г.).

Разгледана по същество исковата претенция е **ЧАСТИЧНО ОСНОВАТЕЛНА**.

Конституционно регламентираният принцип в чл. 7 от Конституцията на

Република България за отговорността на държавата за вреди, причинени от незаконни актове, действия и/или бездействия на нейни органи и длъжностни лица е детайлно уреден в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, а и в Глава единадесета на АПК. Тази отговорност се различава от отговорността по чл. 45 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), обусловена от общия принцип да не се вреди другиму.

Разпоредбата на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ предвижда отговорност на държавата и общините за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица, осъществени при или по повод изпълнението на административна дейност. Отговорността на ответната администрация може да бъде ангажирана при кумулативно наличие на следните предпоставки :

- 1) незаконосъобразен акт, действие или бездействие на административен орган или на длъжностно лице,
- 2) причинени вреди от имуществен и/или неимуществен характер, настъпили непосредствено след неправомерния резултат
- 3) пряка причинна връзка между настъпилите вреди и незаконосъобразния акт, действие или бездействие.

Тежестта на доказване на всички правопораждащи елементи от фактическия състав на предявения иск е на ищеца, като съдът следва да приеме за ненастъпили тези от тях, които са останали недоказани. Липсата на който и да е елемент от фактическия състав предпоставя неоснователност на исковата претенция по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Налице е първата от визираните предпоставки - отменен по съдебен ред, с влязло в сила на 09.03.2018 г. Решение № 743 по адм. дело 13285/2017 г. по описа на АССГ (л. 140 – 142 от дело 13285/17 г.), административен акт, издаден от полицейски орган – старши полицай при 07 РУ на Столична дирекция на вътрешните работи – Заповед за задържане на лице рег. № 33823з-1929 от 08.11.2017 г., с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, ищецът е бил задържан за времето от 01:40 ч. до 02:40 ч. в помещение за временно задържане в 07 РУ – СДВР (л. 18 от дело 13285/17 г.).

Вредите в производството по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ не се презюмират, а подлежат на пълно доказване от ищеца. Възприетите критерии в съдебната практика определят като непосредствени вредите, които следват противоправния резултат по време и място, а като преки – вредите, които обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на причинителя и настъпването им.

Задържането, на основание чл. 72, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи, е административна мярка за принуда, която има за правна последица ограничаване на правото на свободно придвижване. Незаконосъобразното ограничаване на това право неминуемо е свързано с негативни преживявания, които се отразяват на емоционалното, физическото и психическото състояние. В конкретния казус ищецът е бил задържан в продължение на 1 час в помещение за временно задържане на 07 Районно управление на СДВР, което му е причинило силно притеснение, стрес и отрицателни преживявания, свързани с неизпълнението на поетия ангажимент пред роднините му по повод предстоящото му заминаване за Л., затруднения за своевременното му придвижване до летището по повод планираното пътуване, което е трябвало да осъществи не само заради семейството си, но и в изпълнение на служебните си ангажименти. От показанията на свид. В. се установи, че ищецът е бил „видимо притеснен“ по време на придвижването им с автомобила до

сградата на 07 РУ, следвайки патрулния автомобил, а след освобождаването му е забелязал и промяна в поведението му – „беше по-нервен и притеснен ...изгуби концентрация. Постоянно повтаряше, че има среща с баща си и се притесняваше дали ще стигне навреме за тази среща“, „...повтаряше, че се притеснява, че е обещал да се прибере...“, споделил е, че ако не се прибере навреме и не се яви на работа това може да се отрази и на работата му. След този случай, според свид. В., когато се връща в страната ищецът избягва пряк контакт със служители на полицията на обществени места заради недоверието, което изпитва към тяхната работа като резултат от негативните си преживявания.

Така установените факти – предстоящ полет на ищеца 4 часа след задържането му, необходимост да се яви на летището най-малко 2 часа преди полета, ангажиментите и задълженията, които е имал към семейството и родителите си по повод на този полет, включително и свързаните с изпълнение на служебните му задължения във Великобритания, преценени в контекста на мотивите, с които съдът е обосновал отмяната на незаконосъобразно издадената Заповед за задържане - липса на доказателства, установяващи фактическо основание за задържане „...не са ангажирани доказателства за съществуване на данни за съпричастност на жалбоподателя към извършеното престъпление. ...не се представиха и доказателства, че след задържането на лицето са извършени някакви процесуално – следствени действия...“ (л. 141 от адм. дело 13285/17 г.) дават основание за извод, че твърдените в исковата молба неимуществени вреди са настъпили и доказани. Ищецът е преживял силен стрес, тревога и безпокойство, накърнен е авторитетът му не само пред познатите му в България, но и сред роднините му, ангажирани с предстоящото му пътуване извън страната. Изпитал е сериозно притеснение дали ще успее да изпълни задължението си да се яви навреме на работното си място във Великобритания, което е било под въпрос след незаконосъобразното му задържане. Чувствата на несигурност, огорчение, обида и накърнено достойнство които е изпитал при задържането са прераснали в усещане за произвол и явна несправедливост, видно от показанията на свид. В..

Според настоящия съдебен състав, събраните по делото доказателства установяват наличието на всички материално - правни предпоставки за ангажиране на обективната отговорност на ответника, на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Налице е незаконосъобразен административен акт, който е отменен по съдебен ред. В резултат на този незаконосъобразен акт ищецът е търпял описаните неимуществени вреди през целия инкриминиран период, започващ от момента на задържането му – 08.11.2017 г. до влизане в сила на решението за отмяна на незаконосъобразната заповед – 09.03.2018 г. Установена от доказателствата по делото е и пряката причинна връзка между настъпилите неимуществени вреди и незаконосъобразния административен акт.

Разпоредбата на чл. 4 от ЗОДОВ предвижда, че на обезщетение подлежат всички реално настъпили имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Обезщетението, което се претендира има за цел да компенсира със съответния паричен еквивалент понеслия неблагоприятните последици, възникнали по време на прилагането на отменения незаконосъобразен административен акт. При определяне на размера, приложима е разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, съгласно § 1 от Заключителните разпоредби на ЗОДОВ. Според константната съдебна практика „справедливостта“ не е абстрактно понятие и може да

бъде изведена въз основа на конкретно установени обективни факти – вид, характер, степен на увреждането; обстоятелства, при които са настъпили вредите. Отчитайки посочените обстоятелства, краткия период на фактическо задържане – в рамките на 1 час и сравнително краткия период до отмяната на заповедта за задържане с влязлото в сила съдебно решение – 4 месеца след издаването ѝ, съдът счита, че в конкретния казус негативните емоционални преживявания на ищеца не се отличават с висок интензитет и продължителност. Затова, според критериите за справедливост същият следва да бъде обезщетен със сумата от 800 лева, от които 400 лева за изпитания стрес, напрегнатост, душевен дискомфорт по време на самото задържане и по 100 лева за всеки от четирите месеца до отмяната на заповедта. За разликата до пълния предявен размер от 3 000 лева – искът като недоказан следва да бъде отхвърлен.

Доказана по основание е и акцесорната претенция за лихви с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД. В задължителното тълкуване, дадено с т. 4 на ТР № 3/2005 г. по тълк. дело № 3/2004 г. на ОСГТК е посочено, че началният момент на забавата, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за обезщетение от незаконни актове на администрацията, е влизането в сила на решението, с което се отменят унищожаемите административни актове. В настоящия казус присъденото обезщетение в размер на 800 лева ще следва да се изплати със законната лихва, считано от 09.03.2018 г. до окончателното му изплащане.

Съгласно разпоредбата на чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ в тежест на ответника следва да бъде възложено заплащането на направените разноски от ищеца за държавна такса в размер на 10 лева, както и за адвокатско възнаграждение в размер на 133 лева, съразмерно на уважения размер на исковата претенция и представените доказателства за платено адвокатско възнаграждение в размер на 500 лева, съгласно договор за правна защита и съдействие от 05.05.2022 г.

На основание чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ ищецът следва да заплати на ответника разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 73 лева, определен съразмерно на отхвърлената част на иска в съответствие с минималния предвиден размер в чл. 24, предл. второ от Наредбата за заплащане на правната помощ, съгласно чл. 37 от Закона за правната помощ.

Мотивиран от изложеното, Административен съд – София-град, Първо отделение, 26 състав

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на Г. С. П., ЕГН [ЕГН] сумата от 800 (осемстотин) лева – обезщетение за неимуществени вреди от незаконно задържане, на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, със заповед за задържане на лице рег. № 3382зз-1929 от 08.11.2017 г., издадена от полицейски орган при 07 РУ – СДВР, за периода 08.11.2017 г. – 09.03.2018 г., ведно със законните лихви, считано от 09.03.2018 г. до окончателното изплащане на обезщетението и направените разноски в размер на 10 лева за държавна такса и 133 лева – за адвокатско възнаграждение.

ОТХВЪРЛЯ предявения иск от Г. С. П. срещу Столична дирекция на вътрешните работи, с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за разликата от 2 200 (две хиляди и двеста) лева до пълния предявен размер от 3 000 (три хиляди) лева като НЕДОКАЗАН.

ОСЪЖДА Г. С. П., ЕГН [ЕГН] да заплати на Столична дирекция на вътрешните работи сумата от 73 (седемдесет и три) лева юрисконсултско възнаграждение.
Решението може да се обжалва в 14-дневен срок от съобщението на страните за постановяването му с касационна жалба пред Върховния административен съд.

СЪДИЯ: